

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERÎF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtıp anlatmak ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdi İyâz tarafından yazılmıştır.

Ses kayıtları ve Ders notlarına

www.sifadersleri.com

adresinden ulaşabilirsiniz.

DERS KONUSU:

1. BÖLÜM: Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şan ve Şerefini Yüceltmesi

2. KISIM: Allah Teâlâ'nın, Resûl-i Ekrem'e Beden ve Huy Güzellikleri, Din ve Dünya Üstünlükleri Vermesi

5. FASIL: Peygamber Efendimiz'in Düzgün ve Doğru Konuşması(Fesâhatı), Etkili ve Yerinde Söz Söylemesi(Belâgati)

Arapça Kaynak sf. 120

Türkçe Tercüme, Cilt.1 - sf. 190

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

وَأَمَّا كَلَامُهُ الْمُعْتَادُ، وَفَصَاحَتُهُ الْمُعْلَوْمَةُ، وَجَوَامِعُ كَلِمَهُ، وَحِكَمَهُ
الْمَأْثُورَةُ فَقَدْ أَلْفَ النَّاسُ فِيهَا الدَّوَاوِينَ وَجُمِعَتْ فِي الْفَاظِهَا وَمَعَانِيهَا الْكُتُبُ،
وَمِنْهَا^(۲) مَا لَا يُوازِي فَصَاحَةً، وَلَا يُبَارِي بَلَاغَةً.

١٠٢ - قوله: «الْمُسْلِمُونَ تَكَافَأُ دِمَائُهُمْ، وَيَسْعَى بِذِمَّتِهِمْ أَدْنَاهُمْ،
وَهُمْ يَدْعُ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ»^(۳).

١٠٣ - قوله: «النَّاسُ كَأَسنانِ الْمُشْطِ»^(۴).

Bazı Vecîz Hadisleri

Resûl-i Ekrem Efendimiz'in alışılmış sözleri, herkesçe bilinen düzgün konuşması, vecîz ifâdeleri, rivâyet edilmiş duran hikmetli hadisleri konusunda nice eser kaleme alınmış, onun kullandığı kelimeler ve anımlarına dair pek çok kitap yazılmıştır. Sultân-ı Âlem Efendimiz'in o vecîz ifâdelerinin doğru ve düzgün konuşma, etkili ve yerinde söz söyleme bakımından bir benzeri yoktur. Onun şu hadîs-i şerîfleri bunu açıkça göstermektedir:

«الْمُسْلِمُونَ تَكَافَأُ دِمَائُهُمْ، وَيَسْعَى بِذِمَّتِهِمْ أَدْنَاهُمْ، وَهُمْ يَدْعُ عَلَى مَنْ سِوَاهُمْ»
“Müslümanların kanı, değer bakımından birbirine eşittir. Onların rütbece en geride olanı bile birini koruma sözü verirse, bu söz herkesi bağlar. Onlar düşmanlarına karşı birbirini korumada tek bir vücut gibidir.”¹

“إِنَّ النَّاسَ كَأَسْنَانِ الْمُشْطِ”²

Burada öncelikle: “Allah katında en değerliniz en müttakî olanınızdır”³ âyeti hatırlanmalıdır. Bu hadis de, bir önceki hadis gibi insanların değer bakımından birbirinden farklı olmadığını ifâde etmektedir. Söz konusu ifâde, “Dinî hükümlerin uygulanmasında insanların birbirinden ayrıcalığı yoktur” şeklinde de anlaşılabılır.

1. Ebû Dâvûd, Cihâd 147, nr. 2751, Diyât 11, nr. 4530; Nesâî, Kasâme 9, 10, nr. 4738-39; İbni Mâce, Diyât 31, nr. 2683-85.

2. Kudâ'î, Müsnedü's-şîhâb (Selefi), I, 145.

3. Hucurât 49/13.

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١٠٤ - و «المرء مع من أحب»^(٥) ،

١٠٥ - و «لا خير في صحبة من لا يرى لك ما ترى له»^(٦) .

١٠٦ - و «الناس معاين»^(٧) .

١٠٧ - و «ما هلك امرؤ عرف قدره»^(٨) .

١٠٨ - و «المستشار مؤمن، وهو بالختار ما لم يتكلم»^(٩) .

«المرء مع من أحب» Kişi sevdiği ile beraberdir.^(٤)

«لا خير في صحبة من لا يرى لك ما ترى له» Senin kendisi için istediği senin için istemeyen biriyle dost olmanın hiç faydası yoktur.^(٥)

Şu hadis de bu mânadadır: "Sizden biriniz, kendisi için arzu edip istediği şeyi, din kardeşi için de arzu edip istemedikçe, gerçek anlamda iman etmiş olmaz."^(٦)

«الناس معاين» İnsanlar, madenler gibidir.

Hadisin tamamı şöyledir: "İnsanlar, altın ve gümüş madenleri gibidir. İslâm öncesi dönemde hayırlı olanlar, İslâm döneminde de İslâm'ı kavramak kaydıyla hayırıldırılar. Ruhlar, askeri birlikler gibidir. Birbirleriyle tanışan ruhlar, birbirleriyle kaynaşırlar, tanışmayanlar da ayrılığa düşerler."^(٧)

«ما هلك امرؤ عرف قدره» Haddini bilen helâk olmaz.

«المستشار مؤمن، وهو بالختار ما لم يتكلم» İstişâre edilen, güvenilir kim-sedir; ancak o görüş bildirip bildirmemekte serbesttir.

4. Buhârî, Edebiyyat 96, nr. 6168; Müslim, Birr 165, nr. 2640.

5. Kudâ'î, Müsnedü's-şâhâb (Selefî), II, 73; Müttakî el-Hindî, Kenzû'l-ummâl (Sekkâ), nr. 24821, 24823, 24824.).

6. Buhârî, İmân 7, nr. 13; Müslim, İmân 71-72, nr. 45

1. Müslim, Birr 160; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, II, 257, 260, 391, 438, 485, 498, 524, 539, III, 367). Hadîs-i şerîfe bazı insanların altın, bazlarının gümüş, bazlarının ise bakır madenleri gibi farklı kalitelerde olduğu ifâde edilmektedir.

2. Abdullah ibni'l-Mübârek, ez-Zühd (A'zamî), s. 140, nr. 380; Hennâd ibni Serî, ez-Zühd (Ferîvâî), II, 535; Ibni Ebî Âsim, ez-Zühd (Hâmid), Kahire 1408, s. 20; Elbânî, Silsiletü'l-ehâdîsi's-sâhiha, II, 510, nr. 855.

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١٠٩ - و «رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا قَالَ خَيْرًا فَغَنِمَ ، أَوْ سَكَتْ ، فَسَلِمٌ»^(٥).

١١٠ - قوله: «أَسْلِمْ تَسْلِمْ ، وَأَسْلِمْ يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ»^(٦).

١١١ - و «إِنَّ أَحَبَّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبَكُمْ مِنِي مَجَالِسَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ، أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقًا ، الْمُوَطَّوْنَ أَكْنَافًا ، الَّذِينَ يَأْلَفُونَ وَيُؤْلَفُونَ»^(٧).

١١٢ - قوله: «لَعَلَّهُ كَانَ يَتَكَلَّمُ بِمَا لَا يَعْنِيهِ ، وَيَبْخُلُ بِمَا لَا يُغْنِيهِ»^(٨).

«رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا قَالَ خَيْرًا فَغَنِمَ ، أَوْ سَكَتْ فَسَلِمٌ» Hayır söyleyip sevap kazanan veya lüzumsuz şeyleerde süküt edip selâmete çıkan kimseye Allah rahmetiyle muâmele eylesin.⁽²⁾

«أَسْلِمْ تَسْلِمْ ، أَسْلِمْ يُؤْتِكَ اللَّهُ أَجْرَكَ مَرَّتَيْنِ» Müslüman ol, selâmet bul! Müslüman ol ki, Allah sana iki kat mükâfât versin.⁽³⁾

«إِنَّ أَحَبَّكُمْ إِلَيَّ وَأَقْرَبَكُمْ مِنِي مَجَالِسَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَحَاسِنُكُمْ أَخْلَاقًا ، الْمُوَطَّوْنَ أَكْنَافًا ، الَّذِينَ يَأْلَفُونَ وَيُؤْلَفُونَ» İçinizde en çok sevdığım ve kiyâmet günü bana en yakın mesafede bulunacak kimseler,⁽⁴⁾ iyi huylu, etrafiyla uyumlu, kendisi başkalarıyla, başkaları da kendisiyle iyi geçmişenlerinizdir.⁽⁵⁾

«لَعَلَّهُ كَانَ يَتَكَلَّمُ بِمَا لَا يَعْنِيهِ ، وَيَبْخُلُ بِمَا لَا يُغْنِيهِ» Belki de o, kendini ilgilendirmeyen konularda konuşan, vermesi gereken şeyleri vermeyen biriydi.

Peygamber Efendimiz'in sahâbilerinden biri vefât edince, biri onun arkasından:

“Haydi gözün aydın olsun, Cennet'e gidiyorsun!” demişti. Bunu duyan Resûl-i Ekrem ona şunları söylemişti:

“Onun Cennetlik olduğunu nereden biliyorsun? Belki de o, kendini ilgilendirmeyen bir konuda konuşmuş; verebilecek güçte olduğu hâlde, vermesi gerekeni vermemiştir.”⁽¹⁾ Ebû Ya'lânın Müsne'dindeki zayıf rivâyete göre bu olay şöyledir: Bir genç Uhud Gazvesi'nde şehid düşmüştü, onun açlık yüzünden karnına taş bağıladığı görülmüştü. Annesi onun yüzündeki toprağı eliyle silerek: “Cennet sana mübârek olsun!” deyince, Resûl-i Ekrem ona yukarıdaki hadisi söylemişti.⁽²⁾

2. Abdullah ibni'l-Mübârek, ez-Zühd (A'zamî), s. 140, nr. 380; Hennâd ibni Serî, ez-Zühd (Ferîvâî), II, 535; İbni Ebî Âsim, ez-Zühd (Hâmîd), Kahire 1408, s. 20; Elbânî, Silsiletü'l-ehâdîsi's-sâhîha, II, 510, nr. 855.

3. Buhârî, Bedü'l-vahy 6, nr. 7; Müslim, Cihâd 74, nr. 1773. Peygamber Efendimiz Bizans Kralı Herakliyus'a gönderdiği mektupta ona böyle hitap etmişti.

4. “Bana en yakın mesafede bulunacak kimseler” ifadesi, şefâati ve ilgime en lâyik olacak kimseler anlamındadır.

5. Hadisin ilk kısmı Tirmîzî, Birr 71, nr. 2018'de, tamamı ise Taberânî, el-Mu'cemü'l-eusat (İvezullah), VII, 350 ve Elbânî, Silsiletü'l-ehâdîsi's-sâhîha, II, 378, nr. 751'dedir.

1. Tirmîzî, Zühd 13.

2. Ebû Ya'lâ el-Mevsîlî, Müsne'd (Esed), VII, 84.

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١١٣ - قوله: «ذُو الْوَجْهَيْنِ لَا يَكُونُ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا»^(٢).

«ذُو الْوَجْهَيْنِ لَا يَكُونُ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا»^(٢). İki yüzlü adamın, Allah katında bir değeri yoktur.

Hadisin bu şekli bulunamamıştır. Ancak iki yüzlükle ilgili olarak güvenilir kaynaklarımızdaki bulunan şu hadisler burada anılabılır: “İnsanların en kötüleri ikiyüzlü olanlardır. Onlar birilerine bir yüze, diğerlerine bir başka yüze gider gelirler.”³ “Dünyada ikiyüzlü olanın ahirette ateşten iki dili olacaktır.”⁴

Resûl-i Ekrem'in bir hadisinde “dedikodu yapmaktan, çok soru sormaktan, malı israf etmekten, verilmesi gerekeni vermemekten, hakkı olmayan şeyi istemekten, ana babaya itâatsizlik etmekten ve kız çocuklarını diri diri toprağa gömmekten” sakindirması da düzgün konuşup etkili ve yerinde söz söylemesinin örneklerindendir.

Bu hadisin yaygın olarak bilinen şekli şöyledir: “Allah Teâlâ size ana babaya itâatsizlik etmeyi, verilmesi gerekeni vermeyip hakkı olmayan şeyi istemeyi ve kız çocuklarını diri diri toprağa gömmeyi haram kılmuş; dedikodu yapmayı, çok soru sormayı ve malı israf etmeyi de mekrûh kılmıştır.”¹

١١٤ - وَنَهِيَهُ عَنْ «قِيلَ وَقَالَ ، وَكَثِرَةُ السُّؤَالِ ، وَإِضَاعَةُ الْمَالِ ، وَمَنْعِيْ
وهاتِ ، وَعَقوَقُ الْأَمَهَاتِ ، وَوَأْدُ الْبَنَاتِ»^(٣).

3. Buhârî, Menâkîb 1, nr. 3494, Ahkâm 27. nr. 7179; Müslim, Fezâ'ilü's-sahâbe 199, nr. 2526.

4. Ebû Dâvûd, Edeb 34, nr. 4872; Dârimî, Rikâk 51, nr. 2767; Buhârî, el-Edebü'l-müfred (Elbânî), s. 477, nr. 1310; Elbânî, Silsiletü'l-ehâdîsi's-sahîha, II, 554, nr. 892.

1. Buhârî, İstikrâz 19, nr. 2408, Edeb 6, nr. 5975, Zekât 53, nr. 1477; Müslim, Akdiye 10-14, nr. 1715.

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١١٥ - قوله: «إِنَّمَا كُنْتَ وَأَتَيْتَ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحِيْهَا، وَخَالِقُ النَّاسَ بِخُلُقِ حَسَنٍ»^(٤).

١١٦ - و [قوله]: «خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَاطُهَا»^(٥).

١١٧ - قوله: «أَحْبَبْ حَبِيبَ هَؤُنَا مَا. عَسَى أَنْ يَكُونَ بَعِيْضَكَ يَوْمًا ما»^(٦).

١١٨ - قوله: «الظُّلْمُ ظُلْمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^(٧).

«إِنَّمَا كُنْتَ وَأَتَيْتَ السَّيِّئَةَ الْحَسَنَةَ تَمْحِيْهَا، وَخَالِقُ النَّاسَ بِخُلُقِ حَسَنٍ» Nerede ve nasıl olursan ol, Allah'tan kork! Yapılığın kötülüğün arkasından hemen iyilik yap ki o kötülüğü silip süpürsün. İnsanlarla güzel geçin!^(٢)

«خَيْرُ الْأُمُورِ أَوْسَاطُهَا»^(٣). «İşlerin en hayırlısı, iki aşırı ucun arasında olandır.”

Âlimler bu hadisin mânasını sahîh, fakat senedini zayıf bulmaktadır.^(٤)

«أَحْبَبْ حَبِيبَ هَؤُنَا مَا، عَسَى أَنْ يَكُونَ بَعِيْضَكَ يَوْمًا ما»^(٥). «Sevdığını ölçülü sev, belki bir gün düşmanın olur.”

Bu hadisin devamı şöyledir: “Düşmanından da ölçülü nefret et, belki bir gün dostun olur.”^(٦)

«الظُّلْمُ ظُلْمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»^(٧). Zulüm, kiyâmet gününde zâlime zifiri karanlık olacaktır.^(٨)

2. Tirmîzî, Birr 55, nr. 1987; Dârimî, Rikâk 74, nr. 2794; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, V, 153, 158, 177, 236.

3. Zûrkânî, Muhtasar 'l-Makâsidî'l-hasene (Sabbâğ), s. 120, nr. 426.

4. Tirmîzî, Birr 60, nr. 1997; Taberânî, el-Mu'cemü'l-eusat (İvezullah), III, 357, nr. 3395; Heysemî, Mecma'u'z-zevâid, VIII, 167.

5. Buhârî, Mezâlim 8. nr. 2447; Müslim, Birr 56, nr. 2579. Buna karşılık âyet-i kerîmede mü'minlere şu müjde verilmektedir: “O gün mü'min erkekleri ve mü'min kadınları görürsün ki, nûrları önerinde ve sağ taraflarında onları aydınlatmaktadır.” (Hadîd 57/12).

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١١٩ - قوله في بعض دعائه: «اللَّهُمَّ إِنِّي (٢٠/ب) أَسْأَلُكَ رَحْمَةً [من عندك] تَهْدِي بِهَا قَلْبِي، وَتَجْمَعُ بِهَا أَمْرِي، وَتَلْمُّ بِهَا شَعْشِي، وَتُصْلِحُ بِهَا غَائِبِي، وَتَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِي، وَتَزْكِي بِهَا عَمَلِي، وَتُلْهِمِنِي بِهَا رُشْدِي، وَتَرُدُّ بِهَا أَفْقَتِي، وَتَعْصِمِنِي بِهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْفَوْزَ فِي الْقَضَاءِ، وَنُزُلَ الشَّهَادَاءِ، وَعَيْشَ السُّعَدَاءِ، وَالنَّصْرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ»^(٢).

Duâlарındakı Derinlik

Peygamber Efendimiz'in bazı duâlarında geçen şu ifâdeleri de onun ne kadar düzgün konuşup, etkili ve yerinde söz söylediğinin örneklerindenidir:

«اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِكَ، تَهْدِي بِهَا قَلْبِي، تَجْمَعُ بِهَا أَمْرِي، وَتَلْمُّ بِهَا شَعْشِي، وَتُصْلِحُ بِهَا غَائِبِي، وَتَرْفَعُ بِهَا شَاهِدِي، وَتَزْكِي بِهَا عَمَلِي، وَتُلْهِمِنِي بِهَا رُشْدِي، وَتَرُدُّ بِهَا أَفْقَتِي، وَتَعْصِمِنِي بِهَا مِنْ كُلِّ سُوءٍ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ الْفَوْزَ عَنِ الْقَضَاءِ، وَنُزُلَ الشَّهَادَاءِ، وَعَيْشَ السُّعَدَاءِ، وَالنَّصْرَ عَلَى الْأَعْدَاءِ»

“Allahım! Senden, kalbimi senin yoluna iletceğin bir rahmet niyâz ediyorum. O rahmetle işimi yoluna koymayı, perişan hâlimi derleyip konuşmayı, kalbimi ve kimsenin görmediği yanlamı İslâh etmeni,过分en hâllerimi daha iyiye götürmeni, amellerimi makbûl ve rızâna uygun hâle getirmeni, doğru yolda kalmamı sağlamamı, akrabam ile aramızı kaynaştırmamı, beni her türlü kötülükten korumamı diliyorum.

Allahım! Takdir buyurduğun her türlü belâdan beni koruyup kurtarmamı, şehidlere vereceğin sevâbi bana da vermeni, bahtiyârların hayatını bana da nasip etmeni ve beni düşmanlara karşı muzaffer kılmamı niyâz ediyorum.”¹

1. Tirmîzî, Daavât 30, nr. 3419; İbni Huzeyme, es-Sâhîh (A'zamî), II, 165-66, nr. 1119.

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

إِلَى مَا رَوَتْهُ الْكَافَةُ عَنِ الْكَافَةِ مِنْ مَقَامَاتِهِ، وَمُحَاضَرَاتِهِ، وَخُطْبَهِ،
وَأَدْعِيَّتِهِ، وَمُخَاطَبَاتِهِ، وَعَهْوَدِهِ، مِمَّا لَا خَلَافَ أَنَّهُ نَزَلَ مِنْ ذَلِكَ مَرْقَبَةً^(٣)
لَا يُقَاسُ بِهَا غَيْرُهُ، وَحَازَ فِيهَا سَبَقًا لَا يُقَدَّرُ قَدْرُهُ.

وقد جمعت من كلماته التي لم يسبق إليها ، ولا قدر أحد أن يفرغ في قالبه
عليها .

١٢٠ - قوله : «حَمِيَ الْوَطِيسُ»^(٤).

١٢١ - و «مات حَتْفَ أَنْفِهِ»^(١).

18.Ekim.2015, Pazar - Sayfa 8
(Dersler öğle namazından bir saat önce başlar)

Türkçe Tercüme & Şerhi
Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012
Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir
Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

İfadelerindeki Mükemmellik

Güvenilir râvilerin birbirinden nakledegeldikleri Resûl-i Ekrem sallal-lahu aleyhi ve sellemi sorulara verdiği cevapları, yaptığı antlaşmalarda kullandığı ifadeleri bir başkasıyla kıyaslanamayacak kadar mükemmelidir. Allah'ın Elçisi düzgün konuşup, etkili ve yerinde söz söyleme hususunda erişilemez bir konuma sahiptir.

Altın Sözler

Peygamber Efendimiz'in seviyesine erişilemez, ayarına ulaşılamaz bazı altın sözlerinden benim derlediklerim şunlardır:

«حَبِيَ الْوَطِيسُ» "Tandır kızıtı."²

«مَاتَ حَتْفَ أَنْفِهِ» "Yatağında öldü."³

Peygamber Efendimiz, bu hadisi, "Cihâd ederek savaş meydanında yiğitçe şehit olmadı, yatağında öldü!" anlamında söylemiştir.

2. Müslim, Cihâd 76, 1775; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, I, 207. Bu kaynaklarda hadis şöyledir: "Bu tandırın kızıtı zamandır." Peygamberler Sultanı Efendimiz, bu sözü Huneyn Gazvesi'nde savaşın iyice şiddetlendiği bir anda söylemişti.

3. Ahmed ibni Hanbel, Müsned, IV, 36; Taberânî, el-Mu'cemü'l-kebir (Selefi), II, 191, nr. 1778; Hâkim, el-Müstedrek (Atâ), II, 97-98, nr. 2445.

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١٢٢ - و «لَا يُلْدَعُ الْمُؤْمِنُ مِنْ جُحْرٍ مَرْتَينَ»^(٢).

“Mü'min, bir yılan deliğinden iki defa sokulmaz.”^١

Hadisin sebeb-i vürûdu şöyledir: Mekkeli müşrik şâir Ebû Azze, Bedir Gazvesi'nde esir alınınca, Peygamber Efendimiz: “Sen de bilirsin ki, benim fidye verecek malım yok, çocuklarım ise pek çok. Şâyet beni serbest bırakırsan, söz veriyorum, artık aleyhinde bulunmayaçağım.” diye yalvardı. Resûlullah da kendisini serbest bıraktı. Fakat Ebû Azze sözünde durmadı ve ertesi yıl Uhud Gazvesi'ne katıldı; müşrikleri Müslümanlarla savşamaya teşvik eden şiirler söyledi. Müslümanlara yine esir düşünce, bağışlanması için dil dökmeye başladı. Ama Resûlullah Efendimiz ona bu hikmetli hadisi söyleyerek boynunu vurdurdu.²

«السَّعِيدُ مَنْ وُعِظَ بِغَيْرِهِ»^(٣). Bahtiyâr, başkasından ibret alandır.³

Peygamber Efendimiz'in bunlar gibi daha nice hadîs-i şerîfi vardır ki, onlara dikkatle bakanlar, ince hikmetler ihtiyâ etmediği sanılan bazı sözleri üzerinde düşünenler derin bir hayranlık duyar.

١٢٣ - و «السَّعِيدُ مَنْ وُعِظَ بِغَيْرِهِ»^(٣). فِي أخْوَاتِهِ مَا يُذْرِكُ النَّاظِرُ الْعَجَبُ فِي مُضَمِّنِهَا ، وَيَذْهُبُ بِهِ الْفِكْرُ فِي أَدَانِي حِكْمَهَا .

1. Buhârî, Edebi 83, nr. 6133; Müslim, Zühd 63, nr. 2998.

2. Beyhakî, es-Sünenü'l-kübrâ (Atâ), VI, 320.

3. Müslim, Kader 3, nr. 2645; İbni Mâce, Mukaddime 7, nr. 46.

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFÎ HUKÜKİ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDI İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları, www.tahlilyayinlari.com

١٢٤ - وقد قال له أصحابه: ما رأينا الذي هو أفضح منك! فقال:
«وما يَمْنَعُنِي؟ وإنما أَنْزَلَ الْقُرْآنُ بِلِسَانِي، لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ»^(٤).

١٢٥ - وقال مرة أخرى: [أنا أفضح العرب] بِيَدِي أني من قريش ، ونشأت في
بني سعد»^(٥).

فُجِّمِعَ لِهِ بِذَلِكَ قَوْةُ عَارِضَةِ الْبَادِيَةِ وَجَزَّالْتُهَا ، وَنَصَاعَةُ الْفَاظِ الْحَاضِرَةِ ،
وَرَوْنَقُ كَلَامِهَا^(٦) ، إِلَى التَّأْيِيدِ الإِلَهِيِّ الَّذِي مَدَدُهُ الْوَحْيُ الَّذِي لَا يُحِيطُ بِعِلْمِهِ
بَشَرِي^(٧) .

١٢٦ - وقالت أم مَعْبُدٍ في وصفها له: حُلُوُ الْمَنْطَقِ ، فَصُلُّ ، لَا نَزْرٌ
وَلَا هَذْرٌ ، كَانَ مَنْطَقَهُ خَرَازَاتٌ نُظْمَنٌ^(٨) .
وَكَانَ جَهِيرَ الصَّوْتِ ، حَسَنَ التَّغْمَةِ^(٩) .

Dizilmiş İnciler Gibi Sözler

Peygamberler Sultanı'na arkadaşları: "Bu kadar edip arasında biz senden daha düzgün konuşan birini görmedik." dedikleri zaman onlara şöyle buyurmuştu: «وَمَا يَمْنَعُنِي! وإنما أَنْزَلَ الْقُرْآنُ بِلِسَانِي، لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ» "Kur'an, açık ve anlaşılır bir Arapça olan benim dilimde inmişken niçin düzgün konuşmayacaktım?"⁴

Bir başka sefer de şöyle buyurmuştu: Bir Çerçeve'de "Elbette Arapların en düzgün konuşanı benim. Çünkü ben Kureyş kabilesindenim ve Sa'doğulları topraklarında yetiştim."⁵

Resûl-i Ekrem'in doğru ve düzgün konuşmasının, etkili ve yerinde söz söylemesinin başlıca sebepleri şunlardır: O, Arapça'yı en iyi konuşan Kureyş kabilesine mensuptur ve Sa'doğulları topraklarında yetişmiştir. Bedevî Arapların tatlı ve düzgün söz söyleme kabiliyetine; şehirlilerin açık, anlaşılır ve parlak konuşma yeteneğine sahip olmasının hikmeti budur. Hepsinden önemlisi o, hiçbir insanın elde edemeyeceği ilâhî vahyin destegini kazanmıştır.

Peygamber Efendimiz'i en iyi tasvir edenlerden biri olan Ümmü Ma'bed, hicret sırasında görüp tanıdığı Resûl-i Ekrem'i şöyle anlatmışlığı: "Konuşması pek tatlı, açık ve netti. Söylediği sözler ne anlaşılmayacak kadar yetersiz, ne de usandıracak kadar fazlaydı. Onun sözleri birinci dizisi gibi idi. Sesi gür ve pek âhenkliydi. Salâtü selâm ona olsun."

4. Râmhûrmûzî, *Emsâlü'l-hadîs* (Temmâm), s. 157, nr. 126.

5. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebîr* (Selefî), VI, 35-36, nr. 5437.